

חלוץ פרק שביעי עירובין

פ.

עין משפט
נר מצוה

ב א מיי פ"ח מהלכות
ע"ז הלכה ג טו"ש"ע
י"ד ס' קנב ספיק י"ב:
ב א ב מיי פ"ח מהל'
עירובין הלכה יט
סג ע"ז א טו"ש"ע א"ח
ס' מ"ג:
ב א ג מיי פ"ח מהל'
עירובין הלכה כ
סג ע"ז טו"ש"ע א"ח ס'
שק ספיק ט'
ב א ד מיי טו"ש"ע
ס' מ"ג:
ב א ה מיי פ"ח מהל' י"ט
הלכה ו סג ע"ז ב
ולח"ן ע"ז טו"ש"ע א"ח ס'
מקס ספיק י'
ב א ו מיי פ"ח מהל'
עירובין הלכה יז
ופ"ח הלכה ה סג ע"ז
א טו"ש"ע א"ח ס' שק
ופי ספיק י"א:
ב א ז מיי פ"ח מהל'
עירובין הלכה ז סג
טו"ש"ע א"ח ס' שס:
[ב"ז ט (מ"י) פ"ה מהל'
שמיט דין י'
טו"ש"ע ח"מ ר"ס קסב
זכר אלפס צ"ב פ"ה ד' ד'
קמ: גסס המוספתא ו"ב
הב"ה פ"ה ט"ז ע"ש
ובמוספתא דבי"ט שלפנינו
למאן:]

ואין טועמין מפירוסייה. דלי לאו דלפתוה לא הוו פרכי מיניה:
נצרכי. שס ע"ז שהיתה צאונה מדינה: לריד להודיע. אס חפלין
בכך שמא מקפידין בעירובין? ואמר בפ"ק^א המקפיד על עירובו אינו
עירוב שעינו זרה צאונה פת ליתן לחציריו אצל משלו אין לריד
להודיעו דזכין לו ולאס שלם בפניו:
הכא סג. בעירובי חצירות ומזכה
להן: הכא לא סג. בעירובי תחומין
קמני לקמן (דף פב.) כ"ל משתתפין
בתחומין כו' ולא קמני ומזכה להן:
הכלה לנים המרחץ. מצעוד יוס
חוץ לתחום עירה וחשכה לה ואסר
לה לחזור: ר' חייא צבלי היה כדאמרין
במסכת סוכה (דף כ.) עלו ר' חייא
וצניו ויסדו: ואיציעאל נהו גרסינן:
צריה^א דסג יעקב. אציו לא היה הגון
לפיכך לא הוכירו: אקיף. הרבה
עלי הדך צבצילי: וויל אסולמא
דלוה. דרך מסילת (ט) כור: רבי חייא
קאי כרז בתחומין וגבי חצירות
טעמא דרז משום דכיון דקאסר
עליה גמר ומקני ואין לריד זכיה
ואע"ג דמתני' פליגא עליה דרז רז
תנא ופליג: מי איכא למאן דפליג.
מי אשכחן דפליג אינש עליה:
טרווינא. נכרי היה ממונה על כלי
זיין העשוין לשמירת העיר להלום
על הצרים ורז צעיר: הא דאסר. על
צני המצוי לא צעין דעמיה ומתני'
דללא אסר כגון חצר צצין שני
מצוהות ורגילה עם זה ולא עם זה:
הכי נמי מספכא. דמודה שמואל
היכא דלא אסר: ולא נשפסא.
אינו רואה ומתכוין לאסור עליהן:
שאבי

הגהות הב"ה

(א) גבי נקטין אחד עירובי
תחומין (ואחד עירובי
חצירות) תאמר וי"ב ס"א
מנא: (ב) רש"י ד"ה חיל
אסולמא וכו' נ"ר הס"ד
ואמר מ"ה שהלכה לבית
המרחץ מבע"י הרץ
לחצורם עירה וחשכה
לה ואסר לה לחזור
הס"ד ונדפוס' לתא ל"ה
שכלה לבית המרחץ,
ונעלה סומת רביע
להסופי אצל לפנינו ככר
מוצא לעיל:]

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מעשה בו' לא
ידעמי למה דחקו ר"א
ותוס' בזה ה"ל י"ל כפשוטו
דרז ס"ל מספכא כהתל
דתחומין דש לו אשפכא
מקרא תמור מחצרות או
מעט דבחצרות ארסי
אהדי גמ' ומקני. וא"כ
דרי' צב"י דק"ל
דבתחומין א"ל לכות כ"ש
בחצירות וקף ק"ל תנא
ממיה לו דבחצרות א"ל
לכות. אלא דרז עצמו
מתמיר בתחומין כ"ח
דאסר בתחומין ופשוט
ד"ה אתו לקמ' ופ"ש
איתו. ע"י לעיל דף ט'
ע"ז ע"ז דלא היה שוכר
ל"ט: ב"א"ד דאשתו
אשתו ניהא
לאתו. ק"ל ממיה
דשמואל דשפסא דאשתו
כיון דכבר אמר בשכרו
ולקטו מעב"י והיו ג"כ
אפי' ע"כ דהא מיהו ליה
לעיל להשא' לתמן כר
שפסק דלא רצה לא גזר.
וא"כ מ"ש דאשתו והיה
נראה מהו ר"ח גזלה
לפשוט שפסק דתוס' לעיל
דף ע' ד"ה וי"ב כס"ה
דאסר דשכרו ולקטו רק
דנכר אצל לא דשפסא
דשולחן שמואל לאשתו
דכסא מיי' שפסאל דחו
דוקא דאשתו ולא בשכרו
ולקטו:

מורפ רש"י

ואין טועמין מפירוסייה.
ושמואל אמר כגון
דאמר ר' תמי
לשיכרא דבי נצרכי
ושחו ליה ביום אידם.
אמר אמרמו אמרו לי
כב דפומבדיתא הילכתא
כשמואל. מותבינן על
מאן דאמר צריך להניח
חבית של (שוחפ)
(שיתופי מבוואות) וכן
הקרקע טפח. והתנא
כיצד משתתפין בכבוי
מניח אדם חבית של יין
של שמן ושל תמרון ושל גורגרות
כלשהו ופרק מאי כלשהו דקתני טפח. איתמר שיתופי מבוואות רב אמר אין צריך לזכות ושמואל אמר צריך לזכות.
עירובי תחומין רב אמר צריך לזכות ושמואל אמר אין צריך לזכות. ושלמא לשמואל דתנן בשיתופי מבוי ומזכה להן. אלא
לרב דאמר בשיתופי מבוי אין צריך לזכות קשיא ליה מתני'. ופרק תנאי היא, ר' חייא סבר צריך לזכות ור' ישמעאל ב"ד
יוסי אמר משום אבוי אין צריך לזכות. דתניא מעשה בכלתו של ר' אושעיא שהלכה למרחץ ועירבה לה חמותה משלה
ולא זכתה לה ואסר לה ר' חייא. ואמר לו ר' ישמעאל ב"ד יוסי בבלי כל כך אהא מחמיר בעירובין. כך אמר אבא כל
שיש לך להקל בעירובין (בעירובין) הקל. וכן אמר ר' יוחנן דחמותה משל עצמה עירבה ולא זכתה לכלתה ולפיכך אסר

רבינו הנגאל

ואין טועמין מפירוסייה.
ושמואל אמר כגון
דאמר ר' תמי
לשיכרא דבי נצרכי
ושחו ליה ביום אידם.
אמר אמרמו אמרו לי
כב דפומבדיתא הילכתא
כשמואל. מותבינן על
מאן דאמר צריך להניח
חבית של (שוחפ)
(שיתופי מבוואות) וכן
הקרקע טפח. והתנא
כיצד משתתפין בכבוי
מניח אדם חבית של יין
של שמן ושל תמרון ושל גורגרות
כלשהו ופרק מאי כלשהו דקתני טפח. איתמר שיתופי מבוואות רב אמר אין צריך לזכות ושמואל אמר צריך לזכות.
עירובי תחומין רב אמר צריך לזכות ושמואל אמר אין צריך לזכות. ושלמא לשמואל דתנן בשיתופי מבוי ומזכה להן. אלא
לרב דאמר בשיתופי מבוי אין צריך לזכות קשיא ליה מתני'. ופרק תנאי היא, ר' חייא סבר צריך לזכות ור' ישמעאל ב"ד
יוסי אמר משום אבוי אין צריך לזכות. דתניא מעשה בכלתו של ר' אושעיא שהלכה למרחץ ועירבה לה חמותה משלה
ולא זכתה לה ואסר לה ר' חייא. ואמר לו ר' ישמעאל ב"ד יוסי בבלי כל כך אהא מחמיר בעירובין. כך אמר אבא כל
שיש לך להקל בעירובין (בעירובין) הקל. וכן אמר ר' יוחנן דחמותה משל עצמה עירבה ולא זכתה לכלתה ולפיכך אסר

רבי נסים גאון

ובא מעשה לפני ר' חייא
ואמר לו ר' ישמעאל
ב"ד יוסי בבלי כל כך
אהא מחמיר בעירובין. ר'
חייא בבלי הוה, ואיתא
בסוף פרק א' דמסכת
סוכה א"ר ריש לקיש
הריני כפרת ר' חייא ובניו.
שבחצולה נשתכחה תורה
מישראל, עלה עזרא
מבבל ויסדה, חזרה
ונשתכחה, עלה ר' חייא
הבבלי ובניו ויסדה.
ובפרק ל"ו כריתות ר'
הושעיה הוה שכיה קמיה
דבר קפרא שבקיה ואהא
לקמיה דר' חייא. ואהא
מוצא בר קפרא שאולו
בבבלי ר' חייא מה בבלי
אומר כדבר פה. פליק
פ"ק חלוץ

רבינו הנגאל (המשך)

ר' חייא. אמר רב נחמן
נקטינן אחד שיתופי
מבוואות, ואחד עירובי
תחומין צריך לזכות. בעי
רב נחמן עירובי תבשילין
צריך לזכות או לא. ואמר
רב יוסף מאי תיבעי ליה
הא אמר שמואל צריך
לזכות. הוה טרווינא
דלא בעז לאונגרי להו
רשותיה לבני מבוי, ואולו
ואגרו אינהו מדביתיהו.
ואמר להו ר' זירא
שכר בעידיהו דאשתו
של אדם מערבת לו שלא
מדעתו, וכן (ב)אשתו
של גוי משכרת בלא
רשות בעלה. ואם בא
בעלה הגוי ומיתה בטילה
אותה השכירות, ונאסר
וחזרו לאיסורין. וכן אמר
רב יהודה (בר השועיה)
אשתו של אדם מערבת לו שלא
מדעתו, ואותבינן עליהו
והתניא נשים שעירבו
ונשתתפו שלא מדעת
בעליהן אין עירובין עירוב
ואין שיתופין שיתוף.
ופרקין (ט) מנהיגא ברלא
אסר עליהו כגון שאינו

רב אמר א"צ לזכות. דכיון דאסר עליה גמר ומקני ליה וצתחומין
לריד לזכות דלא אסר עליה ולא גמר ומקני כדפירש בקונטרס
ולשמואל צמצוי לריד לזכות דלמקני רשות הוא דקאסר עירוב משום
קנין צפ' מי שהולאיהו (לעיל דף מט.) אפילו למ"ד עירוב משום דירה
צריך לזכות כדי שיהא קונה דירה
צבית חצירו וצתחומין סבר שמואל
דלן לריד לזכות דלא קני רשות
אחרים הוא אי נמי כיון דלן מערבין
עירובי תחומין אלא לעבר מלוא משום
מלוא גמר ומקני ועוד כיון דעירובי
תחומין אין מערבין אלא מדעתו
אמירתו כשהוא אומר לא וערב לי
חשובה כזכיה והשתא י"ש דברים
שאנו מחמירין בחצירות מתחומין
דחצירות לריד לזכות לשמואל וצני
פת וצתחומין אין לריד לזכות ואין
צריך פת ויש דברים שאנו מחמירין
בתחומין טפי דצתחומין צני' צ'
סעודות לכל אחד וצחצירות זומן שהן
מרוצין סגי [בזומן צ' סעודות לכולם
וזומן שהן מועטין סגין] בגורגרת
לכל אחד כדאמרין (ט) סוף פירקין
והשולח עירוב ציד חרש שטוה וקטן
אינו עירוב צתחומין וצחצירות קטן
גובה את העירוב:

מעשה בבבלתו בו'.

הוה ואע"ג דבחצירות פליגא מתני'
עליה דרז רב תנא הוא ופליג וקשיא
דעיקר הקשוא' לא היתה אלא
מחצירות ומהא לא משני מידי וי"ל
דבעירובי חצירות היה המעשה וכן
פירש רבינו הנגאל וזה סבר רבין
ישמעאל וקסנר רב דתנא דידן תנא
בחצירות דצעינן זיכוי כל שכן
צתחומין דתחומין לכולי עלמא צני
זכיה ולפירוש הקונטרס דמוקי לה
בתחומין י"ש לומר דרבי חייא ורבי
ישמעאל צר' יוסי משום אציו אזדו
לעממיהו דר' חייא אית ליה לעיל
בספ"ק (ט) דתחומין דאורייתא ולהכי
מתמיר צבו ר' יוסי דמיקל לעטמיה
דלמך לעיל (דף נה.) ספק עירוב כשר:
אמר רב נחמן נקטינן אחד
עירובי תחומין ואחד שיתופי
מבוואות צריך לזכות. וכן הלכה וכן
פסק בשאלמות (ז) צפרשת ויהי צשלם
דכולם לריכין לזכות עירובי תחומין
וחצירות ושיתופי מצוהות ועירובי
תבשילין ואע"ג דצני רב נחמן
עירובי תבשילין מאי הא מסיק אצני
דלא שמיע ליה דשמואל דלי שמיע
ליה לא הוה מיציעא ליה:

אתו לקמיה רבי יהודה אמר ר' חייא

אמר שמואל אשתו של
אדם בו'. ולא תאמר ואמאי לא
מיימי מדרז יהודה דלמך צריש הדר
(לעיל דף סד.) משמיה דשמואל שכיבו
ולקטו של נכרי ונתן עירובו דווי
וכל שכן אשתו והוה מיימי מנכרי
אנכרי ויש לומר * דאשתו אאשתו
ניחא ליה לאתמוי: **ר' גי' אין שאינו**
גי' ר' א. דרגיל אסר כמו פתח
הרגיל אצל שאינו רגיל אינו אוסר ונותלים שיתופו צעל כרוח דקאמר היינו של צעל הצני אצל דעת אשתו לריד וקף על גב דאסיקנא
דאשתו של אדם מערבת שלא מדעתו אין ללמוד מכלן שמואל לזכות לזכר פת עזורים נהי דצבציל עגמיה יכולה
ליתן שלם מדעת בעלה אין לה כח לזכות לשמיה שלם מדעת וצריך לומר שלם חזקה האשה לשכיניה כשאין בעלה צעלה עגמיה יכולה
גב דאס כל אחד ואחד נתן פת נראה דשרי אפילו לא אסרי אהדדי כל זמן שלא מיחה הבעל דמסתמא לא קפיד מכל מקום אין לסמוך
על זה לענין שמואל לזכות לאחרים ואם אין הבעל והאשה צעיר אלא צני ציתו לריד לקדקא אס יכולין לערב צני ציתו צלל רשות
משל צעל הצני דהא צצמוך [עמוד צ] תנן ניתוספו עליהן מוסיק וצריך להודיע וכשכלה האוכל נמי קמני דלריד להודיע ממין אחר:

רגיל לערב עמהם וגם אינו אוסר עליהן. כדומר אינו ממחה על [ידן] אשתו מפני שעירבה עמהם, אבל אם ממחה
על ידי אשתו אוסר על בני חצר. וכי קאמר שמואל (כך אסר) [בדאסר] עליהו [דא"כ] קשיא דשמואל אדשמואל.
דאמר שמואל אחד מבני מבוי שרגיל ומשתתף עם בני מבוי ונמנע ולא רצה להשתתף, בני מבוי נכנסין לביתו
ונותלין ממנו שיתופי מבוי על כרחו. [רגיל אין שאין רגיל לא] קשיין אהדי דהא הוא דאמר [אשתו של אדם
מערבת לו שלא] מדעתו. אלא לאו הא דמיתה על ידה ואמר אינו רוצה בזה העירוב שעירבה אשתו, דשמואל
[ודר'] חנינא היכא דלא אסר כגון שלא מיחה. נישא מסייע ליה כופין אותו (ועושין) ועושה לחי וקורה למבוי.

(ז) נראה דל"ל כאן דר' מנא ושמואל צללא אסר וכו' וכן ג' מסייע רבינו לנהיג בסוף הענין דשמואל דר"מ הי"ב טעם אסר וכו'.